

Sygn. akt III AUa 394/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marta Sawińska
Sędziowie:	SSA Marek Borkiewicz del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2015 r. w Poznaniu

sprawy z odwołania **Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Szpital w P. im. prof. (...) Sp. z o.o. w P. (obecnie Szpital w P. im. prof. (...)) Spółka Akcyjna**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

przy udziale zainteresowanej J. K.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji odwołującego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Szpital w P. im. prof. (...) Sp. z o.o. w P. (obecnie Szpital w P. im. prof. (...)) Spółka Akcyjna)

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 15 stycznia 2014 r. sygn. akt VII U 5324/13

1. Oddala apelację;
2. Zasądza od odwołującej na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)	SSA Marta Sawińska	SSA Marek Borkiewicz
--	--------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 lipca 2013 roku, nr (...), znak (...), adresowaną do Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof.(...) spółka z o.o. w P. i J. K., Zakład Ubezpieczeń Społecznych I, Oddział w P., działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr 205, poz. 1585 ze zm.) i art. 81 ust. 1, ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 roku Nr 164, poz. 1027 ze zm.) stwierdził, iż przychód osiągnięty przez **J. K.** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek: **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. (...) spółka z o.o. z siedzibą w P. ul. (...)** stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne, która wynosi:

Okres (mm/rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
07/2010	1 401,60zł	1 401,60zł	1 209,44zł

Organ rentowy wskazał, że płatnik składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne nie uwzględnił przychodu osiągniętego przez J. K. z tytułu wypłaconych pracownikowi świadczeń finansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w łącznej kwocie 120,00zł. Pracodawca wypłacił zatrudnionym pracownikom świadczenia w postaci ekwiwalentu wakacyjnego w oparciu o kryteria inne niż socjalne, tj. kierując się średnim miesięcznym dochodem pracownika brutto uzyskanym w określonym kwartale z tytułu stosunku pracy u płatnika składek, wymiarem czasu pracy i stażem pracy pracownika.

Organ rentowy podał, że J. K. otrzymała:

- w lipcu 2010r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 120,00zł.

Odwołanie od powyżej opisanej decyzji wywiódł płatnik składek, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof.(...) spółka z o.o. w P., zaskarżając ją w całości i zarzucając jej:

- naruszenie art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, polegające na błędnej jego wykładni i uznaniu, iż odwołujący wydatkował środki zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w sposób niezgodny z ustawą,

- naruszenie art. 21 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, polegające na ich niewłaściwym zastosowaniu i w konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe świadczeń pieniężnych wypłaconych ubezpieczonemu z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010 – 2012,

- naruszenie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, polegające na jego niewłaściwym zastosowaniu i w konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia chorobowe i wypadkowe, świadczeń pieniężnych wypłaconych ubezpieczonemu z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010-2012,

- naruszenie art. 81 ust. 1 w zw. z art. 66 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, polegające na jego niewłaściwym zastosowaniu i w

konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne świadczeń pieniężnych wypłaconych ubezpieczonemu z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010-2012,

- naruszenie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności, polegające na jego niewłaściwym zastosowaniu w konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych świadczeń pieniężnych wypłaconych ubezpieczonemu z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010-2012,

- naruszenie art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, polegające na jego niewłaściwym zastosowaniu i w konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na Fundusz Pracy świadczeń pieniężnych wypłaconych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010-2012.

Na podstawie powyższych zarzutów płatnik składek wniósł o uznanie przez organ odwołania za słuszne i uchylenie na podstawie art. 477⁹ § 2 kpc zaskarżonej decyzji w całości, a następnie umorzenie postępowania.

W przypadku nadania sprawie dalszego biegu płatnik składek wniósł o:

- uwzględnienie odwołania i zmianę zaskarżonej decyzji przez sąd w ten sposób, iż odwołujący nie jest zobowiązany do uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, wypadkowe, chorobowe oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego wypłaconych mu w latach 2010-2012 z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych świadczeń pieniężnych,

- zasądzenie od organu na rzecz odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 360 zł.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości oraz o zasądzenie od płatnika składek na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy nie wzywał J. K. do udziału w postępowaniu odrębnym postanowieniem, bowiem była ona już stroną postępowania administracyjnego przed organem rentowym i adresatem decyzji, stając się automatycznie stroną postępowania odwoławczego. Zainteresowana nie zajęła żadnego stanowiska.

Wyrokiem z dnia 15 stycznia 2014 r. (sygn. akt VII U 5324/13) Sąd Okręgowy w Poznaniu, VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych, oddalił odwołanie (pkt 1 wyroku) oraz zasądził od odwołującej się spółki na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, I Oddziału w P., kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2 wyroku).

Podstawę powołanego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. (...)” spółka z o.o. powstała w 2004 roku. Pierwsi pracownicy zostali zatrudnieni z dniem 20 lutego 2004 roku. Prowadząc działalność płatnik składek posługuje się numerem identyfikacji podatkowej (NIP) (...) zgodnie z decyzją Urzędu Skarbowego oraz numerem statystycznym (REGON) (...) zgodnie z zaświadczeniem Urzędu Statystycznego. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...).

Płatnik składek zgłaszał w 11/2012 do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego 539 osób. Średnia liczba pracowników w roku 2012 wyniosła 517 osób.

W Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. (...)” spółka z o.o. tworzony jest Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Zgodnie z § 3 Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Szpital w P.” spółka z o.o., wprowadzonym z dniem 3 marca 2010 Zarządzeniem nr (...) Prezesa Zarządu z dnia 9 kwietnia 2010 roku, środki Funduszu przeznacza się na finansowanie (dofinansowanie):

- 1) dodatków świątecznych,
- 2) bonów towarowych świątecznych,
- 3) wypoczynku w dni wolne od pracy, organizowanego w formie turystyki grupowej (wycieczki, rajdy, spływy),
- 4) biletów wstępu na imprezy kulturalno-rozrywkowe oraz sportowe,
- 5) pomocy rzeczowej i finansowej w formie zapomogi rzeczowej i zapomogi pieniężnej bezzwrotnej, przyznawanej w szczególnych przypadkach losowych,
- 6) pożyczek zwrotnych na cele mieszkaniowe,
- 7) wypłaty świadczenia wakacyjnego raz w roku, dokonywanej po wykorzystaniu przez pracownika urlopu wypoczynkowego w wymiarze minimalnym 10 kolejnych dni roboczych.

Stosownie do § 4 Regulaminu osobami uprawnionymi do korzystania z ZFŚS są:

- 1) pracownicy jednostki zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy,
- 2) emeryci i renciści – byli pracownicy zakładu,
- 3) pracownicy przebywający na urloпах wychowawczych.

Stosownie do § 5 świadczenia z ZFŚS mogą być przyznawane w pierwszej kolejności osobom:

- 1) zatrudnionym w warunkach szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia,
- 2) uzyskującym dochód na osobę w rodzinie nieprzekraczający kwoty uprawniającej do uzyskania świadczeń z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- 3) samotnie wychowującym dzieci,
- 4) posiadającym rodziny wielodzietne,
- 5) mającym trudne warunki mieszkaniowe,
- 6) mającym dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają specjalnej opieki i leczenia, a także wychowującym dzieci całkowicie lub częściowo osierocone.

Osoby ubiegające się o świadczenia socjalne z ZFŚS składają wnioski w komórce socjalnej szpitala w formie i terminie podanym do ogólnej wiadomości uprawnionych pracowników (§ 7 ust. 1).

Oceny wniosków o przyznanie świadczeń z ZFŚS dokonuje Komisja Socjalna w składzie:

- 1) po 1 przedstawicielu działających w jednostce związków zawodowych,
- 2) wyznaczony przez Zarząd jednostki 2 pracowników administracyjnych jednostki (§ 7 ust. 2).

Świadczenia z ZFŚS przyznawane są przez Kierownika Jednostki na podstawie kwalifikacji Komisji Socjalnej (§ 10 ust. 2).

W odwołującej Spółce funkcjonuje i funkcjonowała w latach 2010 – 2012 roku Komisja Socjalna, która podejmowała decyzje o podziale środków zgromadzonych na rachunku Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. W tych latach w Spółce działały 4 organizacje związkowe.

Z protokołu ze spotkania Komisji Socjalnej z dnia 7 maja 2010 roku wynika, że wypłata ekwiwalentu wakacyjnego w 2010 roku może nastąpić jeden raz w roku i zostanie zrealizowana na wniosek pracownika po wykorzystaniu urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 dni kolejnych dni roboczych. Wnioski należy pobierać i składać po powrocie z urlopu wypoczynkowego w dziale kadr i płac w terminie do 27. każdego miesiąca. Wypłaty będą realizowane jeden raz w miesiącu w terminie do 30. każdego miesiąca.

Komisja Socjalna wprowadziła zróżnicowanie wysokości ekwiwalentu według wynagrodzenia brutto pracownika z tytułu zatrudnienia w Szpitalu według przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za I kwartał 2010 roku według GUS (3.340,89zł). Wypłata nastąpi w wysokości odpowiadającej wielkości wymiaru etatu.

Komisja Socjalna ustaliła kwoty dla pełnego etatu:

1. przychód brutto poniżej średniej krajowej – 240,00 zł,
2. przychód brutto powyżej średniej krajowej – 220,00 zł.

Stan pracowników został określony na dzień 31 marca 2010 roku.

Osoby zatrudnione po 1 kwietnia 2010 roku nie otrzymają ekwiwalentu wakacyjnego za 2010 rok. Stażyści i rezydenci otrzymają ekwiwalent wakacyjny w kwocie zgodnie z powyższymi ustaleniami, nie więcej niż kwoty przeznaczone przez Ministerstwo Zdrowia.

W 2010 roku wypłacono pracownikom ekwiwalent wakacyjny w kwotach odpowiednio: 220,00 zł i 240,00 zł. Osobom zatrudnionym w niepełnym wymiarze czasu pracy wypłacono ekwiwalent w wysokościach: 80,00 zł, 110,00 zł, 120,00 zł, 165,00 zł, 170,50 zł, 180,00 zł, 181,50 zł, 210,00 zł.

Pracownicy składali wnioski o ekwiwalent wakacyjny, wskazując w nich okres, w którym korzystali z urlopu wypoczynkowego.

Przy wypłacie powyższych świadczeń pracownicy nie składali oświadczeń o swojej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej.

Przyjętym przez Spółkę kryterium podziału środków Funduszu były: średni miesięczny dochód pracownika brutto uzyskany w określonym kwartale z tytułu stosunku pracy u płatnika składek, wymiar czasu pracy i staż pracy pracownika.

Zainteresowana J. K. otrzymała:

- w lipcu 2010r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 120,00zł.

W dniu 31 lipca 2013 roku ZUS wydał zaskarżoną decyzję nr (...).

Odwołująca Spółka w latach 2010-2012 nie badała sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników przy przyznawaniu ekwiwalentu wakacyjnego i świadczeń z okazji Świąt Bożego Narodzenia w postaci dodatku pieniężnego i bonów towarowych.

Mając na uwadze powyżej ustalony stan faktyczny, po przedstawieniu oceny zgromadzonych w sprawie dowodów z dokumentów i zeznań świadków, Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie płatnika składek nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy wskazał, że przedmiotem sporu w sprawie było to czy kwoty przypisane zainteresowanej J. K., jako przychód w miesiącu wskazanym w zaskarżonej decyzji i szczegółowo opisany powyżej, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz, czy w związku z tym prawidłowo kwotę tę doliczono do przychodów osiągniętych przez zainteresowaną we wskazanym w decyzji miesiącu.

Jako podstawy prawne rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy przywołał następujące przepisy: art. 18 ust. 1, art. 20 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku Nr 205, poz. 1585 ze zm.) oraz art. 4 pkt 9 tejże ustawy w zw. z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku, poz. 361 ze zm.).

Sąd Okręgowy wskazał, iż w myśl cytowanych przepisów, świadczenia przyznane i wypłacone przez odwołującą Spółkę pracownikom, w tym zainteresowanej, z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci świadczeń wakacyjnych w roku 2010 stanowiły przychód ubezpieczonych w rozumieniu art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, albowiem kwoty te są elementem przychodu ze stosunku pracy, stosownie do treści art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. W dalszej kolejności Sąd wskazał, iż w sprawie należało rozstrzygnąć, czy kwoty te podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanej w myśl § 1 oraz § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 roku Nr 161, poz. 1106 ze zm.). Zgodnie bowiem z § 2 ust. 1 pkt 19 cyt. rozporządzenia nie stanowią podstawy wymiaru składek świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Sąd Okręgowy wskazał, jakie warunki musi spełniać świadczenie, by mogło być uznane za przeznaczone na cele socjalne zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku, poz. 592) i podkreślił, że dla uznania, iż określone świadczenie ma charakter socjalny, poza spełnieniem przesłanek określonych w tymże przepisie, niezbędne jest także przestrzeganie pozostałych przepisów ustawy, w tym art. 8 ust. 1 i 2 oraz regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych

Mając powyższe regulację na uwadze, Sąd Okręgowy stwierdził, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie sposób uznać, aby świadczenia wypłacone zainteresowanej miały charakter socjalny i tym samym, by można je wyłączyć z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Odwołująca Spółka, wypłacając w roku 2010 z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych swoim pracownikom, w tym, zainteresowanej, świadczenia wakacyjne, dokonała podziału środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych po uwzględnieniu średniego miesięcznego dochodu pracownika brutto uzyskanego w określonym kwartale z tytułu stosunku pracy u płatnika składek, wymiaru czasu pracy i stażu pracy pracownika i przy podziale tych środków nie uwzględniła łącznie jego sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, choć wymaga tego ustawa. Tymczasem spółka w żaden sposób nie analizowała i nie uwzględniała ile osób prowadzi z zainteresowaną gospodarstwo domowe, ile osób pozostaje na jej utrzymaniu, jaki jest jej majątek, jakie osiąga dodatkowe dochody, czy i w jakiej wysokości dochody osiągają pozostali członkowie jej rodziny, czy korzystają z pomocy socjalnej, jakie są ich koszty utrzymania. Dopiero zebranie tego typu informacji, czy choćby w minimalnym zakresie o wysokości przychodu na członka rodziny i uwzględnienie uzyskanych danych przy ustalaniu wysokości świadczeń wakacyjnych, i zróżnicowanie wysokości świadczeń w oparciu o te kryteria umożliwiłoby uznanie, iż świadczenia te przyznane zostały zgodnie z przepisami ustawy i Regulaminem, i jako takie stanowią świadczenia socjalne.

Dokonanie podziału środków Funduszu według kryterium średniego miesięcznego dochodu pracownika brutto, uzyskanego w określonym kwartale z tytułu stosunku pracy u płatnika składek, jest naruszeniem przepisu art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Oznacza to, że forma różnicowania wysokości świadczeń w odwołującej Spółce, po uwzględnieniu średniego miesięcznego dochodu pracownika brutto uzyskanego w określonym kwartale z tytułu stosunku pracy u płatnika składek, wymiaru czasu pracy i stażu pracy pracownika, była niezgodna z powszechnie obowiązującymi przepisami ustawy.

Sąd Okręgowy po przedstawieniu poglądów doktryny i judykatury w zakresie wykładni i znaczenia w praktyce treści art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych stwierdził, że w sprawie nie ma znaczenia podnoszona przez odwołującą okoliczność, że sposób rozdziału środków Funduszu był akceptowany przez wszystkich pracowników.

Orzekający Sąd Okręgowy stwierdził także, iż w realiach sprawy nie można zaakceptować poglądu odwołującej Spółki, że sporne świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przyznawane były w sposób odpowiadający wymogom ustawy z dnia 4 marca 1994 roku i obowiązującego u odwołującej Regulaminu. Zdaniem Sądu Okręgowego, odwołująca Spółka dokonała podziału świadczeń z ZFŚS na rzecz pracowników z naruszeniem obowiązujących postanowień regulaminu (§ 5). Stąd sporne świadczenia zostały wypłacone zainteresowanej wprawdzie z funduszu świadczeń socjalnych, lecz nie na warunkach wynikających z tego Regulaminu. Zatem nie mogą one zostać uznane za świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, w rozumieniu § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku.

Reasumując, Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołująca nie zastosowała kryterium socjalnego przy przyznawaniu pracownikom środków z ZFŚS. Kryterium to nie mogło być bowiem przyjęte ogólnie i opierać się jedynie na ocenie takich czynników jak średni miesięczny dochód pracownika brutto uzyskany w określonym kwartale z tytułu stosunku pracy u płatnika składek, wymiar czasu pracy i staż pracy pracownika. Podział świadczeń z Funduszu Socjalnego powinna poprzedzać indywidualna ocena sytuacji osób uprawnionych pod kątem kryterium socjalnego, na podstawie oświadczeń pracowników o wysokości wszystkich dochodów uzyskiwanych przez wspólnie zamieszkujące i prowadzące gospodarstwo domowe osoby, tymczasem wbrew twierdzeniom odwołującej Spółki, przy wypłacie świadczeń z ZFŚS nie brano pod uwagę szczegółowej sytuacji materialnej, socjalnej i rodzinnej pracowników Spółki, co wynika wprost z zeznań świadków. Nie brano bowiem pod uwagę zarobków współmałżonka czy też innych dochodów pracownika osiąganych przez niego poza Szpitalem w P., a odwołująca Spółka nie odbierała od pracowników oświadczeń o wysokości dochodów rodziny, ani nie analizowała ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej.

Powyższe rozważania oznaczają, że sporne świadczenie wypłacone zainteresowanej stanowi świadczenie dodatkowe pracodawcy dla pracownika, a nie świadczenie z funduszu świadczeń socjalnych, ze wszystkimi konsekwencjami prawnymi tak wobec zainteresowanej, jak wobec płatnika składek, który co prawda administruje funduszem, jednak nie może tego czynić z pominięciem ustawy. Zdaniem Sądu orzekającego, w niniejszej sprawie organ rentowy zdołał miarodajnie wykazać, że płatnik przyznając świadczenia wakacyjne nie kierował się sytuacją socjalną swych pracowników.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy stwierdził, że skoro wypłata spornego świadczenia nie miała charakteru socjalnego, gdyż nie wiązała ich z kryterium socjalnym, to należy je uznać za przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych, który to przychód zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Uwzględniając powyższe rozważania, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477⁽⁽¹⁴⁾⁾ §1 kpc i powołanych przepisów prawa materialnego, oddalił odwołanie Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. (...) spółka z o.o. z siedzibą w P. jako bezzasadne, orzekając jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. § 2 ust. 1 i 2, § 3 ust. 1 oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 490).

Powyższe rozstrzygnięcie w całości apelacją zaskarżył płatnik składek Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpitala w P. im. prof.(...), zarzucając naruszenie:

1. przepisów prawa procesowego, tj.:

- art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji granicy swobodnej oceny dowodów i dokonania błędnych ustaleń faktycznych, które skutkowały przyjęciem, iż wypłacony zainteresowanej przez odwołującą spółkę w roku 2010 ekwiwalent wakacyjny nie ma charakteru socjalnego i zostały wypłacone niezgodnie z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych;

- art. 102 kpc poprzez jego niezastosowanie i uznanie, iż w sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek odstąpienia od obciążenia odwołującego kosztami zastępstwa procesowego;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 t.j. ze zm.) poprzez błędne jego zastosowanie i przyjęcie, iż wypłaty dokonane przez odwołującego z tytułu ekwiwalentu wakacyjnego na rzecz zainteresowanej stanowią przychód w rozumieniu tego przepisu i powinny stanowić podstawę wymiaru składek,

- art. 18 w związku z art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) poprzez błędne jego zastosowanie i przyjęcie, iż wypłata dokonana przez odwołującego z tytułu ekwiwalentu wakacyjnego, finansowana z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne;

- 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) poprzez błędne przyjęcie, iż wypłata dokonana przez odwołującego tytułu ekwiwalentu wakacyjnego, nie została sfinansowana z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, albowiem podział środków z tego funduszu nastąpił niezgodnie z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych;

- art. 2 ust. 1 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 2012 r, poz. 592 t.j. ze zm.) poprzez błędną jego wykładnię i uznanie, iż świadczenia wypłacone zainteresowanej nie miały charakteru socjalnego, co w konsekwencji spowodowało przyjęcie, iż brak było podstaw, aby wyłączyć je z podstawy wymiaru składek;

- art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 2012 r., poz. 592 t.j. ze zm.) poprzez błędną jego wykładnię prowadzącą do przyjęcia, iż odwołujący przy wypłacie ekwiwalentu wakacyjnego powinien uwzględnić każdorazowo sytuację życiową, rodzinną i materialną pracownika, przy łącznym zastosowaniu wszystkich wskazanych w ust. 1 powołanego przepisu wymogów.

Powołując się na wskazane powyżej zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie wniesionego odwołania w całości i zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej spółki kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W piśmie procesowym złożonym na rozprawie w dniu 9 stycznia 2015 r. jako załącznik do protokołu, odwołujący płatnik składek, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie, wniósł o skierowanie do Sądu Najwyższego dwóch zapytań prawnych:

1/ czy ekwiwalent wakacyjny i świadczenie świąteczne wypłacone pracownikowi przez pracodawcę jako administratora środków socjalnych pochodzących z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych należy zaliczyć do katalogu świadczeń wskazanych w art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 2012 r., poz. 592 ze zm.) biorąc pod uwagę ich obiektywny charakter i cel?

W związku z powyższym konieczna jest również odpowiedź na pytanie, czy przy ustalaniu wysokości oraz wypłacie na rzecz pracowników wspomnianych ekwiwalentu i świadczenia świątecznego pracodawca jest zobowiązany do każdorazowego ustalania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika poprzez złożenie przez niego oświadczenia o dochodach na członka rodziny?

2/ czy w sytuacji, gdy pracodawca wskazał w obowiązującym u niego zakładowym regulaminie świadczeń socjalnych, iż ekwiwalent wakacyjny i świadczenie świąteczne stanowią świadczenia realizowane w ramach działalności socjalnej pracownika, to okoliczność, iż nie pobierał oświadczenia o dochodach na członka rodziny pozbawia go ulgi przewidzianej w § 2 ust. 1 pkt. 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 r., nr 161, poz. 1106 ze zm.)?

Ponadto apelujący wniósł o odstąpienie od obciążenia odwołującej kosztami zastępstwa procesowego na rzecz organu rentowego w postępowaniu przed Sądem II instancji, zgodnie z art. 102 k.p.c. Odwołujący wskazał, że nakład pracy pełnomocnika pozwanego w niniejszej sprawie jest znikomy, w szczególności pełnomocnik ten nie kierował w przedmiotowej sprawie w II instancji żadnego pisma procesowego.

Jednocześnie apelujący uzupełniając zarzut naruszenia art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że w sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek odstąpienia od obciążenia odwołującego kosztami zastępstwa procesowego, podniesiony w apelacji odwołującego, podniósł, iż niniejsza sprawa została w postępowaniu I instancji połączona z 11 innymi sprawami do wspólnego rozpoznania, celem przeprowadzenia postępowania dowodowego, w sprawie odbyła się wyłącznie jedna rozprawa, a skierowane do Sądu pismo procesowe zostało przez pełnomocnika powielone poprzez zmianę jedynie nazwiska zainteresowanego. Zatem nakład pracy pełnomocnika procesowego pozwanego w postępowaniu I instancji był także niewielki.

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Sąd Apelacyjny stwierdza, że bezzasadne są zarzuty apelacji, a zatem podlega ona oddaleniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I Instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

Istota sporu w analizowanej sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia czy prawidłowo organ rentowy uznał, że przychód uzyskany przez zainteresowaną J. K. tytułem dofinansowania ekwiwalentu wakacyjnego za okres i w wysokości wskazanych w zaskarżonej decyzji w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę u płatnika składek: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. (...) spółka z o.o. z siedzibą w P., stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Zasady ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne regulują przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm., zwanej dalej ustawą systemową, bądź ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych). Zgodnie z art. 18 ust. 1 te same przepisy - podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi przychód - w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, co wynika z art. 4 ust. 9 ustawy systemowej.

Przychodem ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy zgodnie z art. 12 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych są wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężna świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w

szczegółności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru składek, z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach społecznych oraz wyłączenia z podstawy wymiaru składek niektórych rodzajów przychodów zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. 1998 r. nr 161 poz. 1106). W § 2 ust. 1 tego rozporządzenia wymieniono przychody, które nie stanowią podstawy wymiaru składek. I tak, w punkcie 19 wskazano, że świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie stanowią podstawy wymiaru składek. Zatem, mimo iż kwoty uzyskane przez pracowników z funduszu świadczeń socjalnych, mieszczą się w ogólnej definicji przychodu, nie stanowią one podstawy wymiaru składek z uwagi na cytowaną treść § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 grudnia 1998 r. Regulacja zawarta w tym przepisie jednoznacznie definiuje, że kwalifikacja prawna przychodu podlegającego wyłączeniu jest determinowana celem jego przeznaczenia i źródłem pochodzenia i nie definiuje żadnych innych przesłanek. Jeśli więc, tak jak w przedmiotowej sprawie, świadczenia pieniężne przyznawane jako ekwiwalent wakacyjny i świadczenie świąteczne pochodzą ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, to nie są one wliczane do podstawy wymiaru składek, gdyż mieszczą się w dyspozycji tego przepisu.

W tym miejscu Sąd Apelacyjny wskazuje, że fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach. Wskazać należy, że pracodawcy nie mają bezwzględnego obowiązku prowadzenia działalności socjalnej na rzecz pracowników, bowiem przepisy kodeksu jedynie postulują prowadzenie takiej działalności, w miarę posiadanych środków socjalnych co wynika z treści art. 94 pkt 8 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.). Jednakże, by nie dopuścić do zupełnej dowolności w omawianym zakresie, obowiązek zaspokajania potrzeb socjalnych pracowników został warunkowo ujęty w ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U z 2012.592, dalej ustawa z dnia 4 marca 1994r., albo ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych), z której wynika, że pracodawcy są uprawnieni do dowolnej modyfikacji w prawie wewnątrzzakładowym (w układach zbiorowych pracy) obowiązków wynikających z ustawy, aby umożliwić im uzależnienie działalności socjalnej od posiadanych warunków i możliwości. Powyższe oznacza, że zgodnie z intencją ustawodawcy zakładowy fundusz świadczeń socjalnych jest dobrowolnym funduszem na poziomie zakładu pracy, którego podstawowym zadaniem jest sfinansowanie przez pracodawcę pomocy socjalnej między innymi na rzecz pracowników i ich rodzin.

Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. określa zasady tworzenia w zakładach pracy zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu. Z kolei art. 2 pkt 1 wskazanej ustawy zwraca uwagę na pojęcie definicji „działalność socjalna”, które utożsamiane jest z zaspokajaniem potrzeb bytowych, materialnych i kulturalnych uprawnionych osób. Z kolei zasady gospodarowania funduszem oznaczają sposób podejmowania decyzji związanych z wydatkowaniem środków finansowych, sposobem ich gromadzenia i wydatkowania. Zawarta w cytowanych przepisach definicja działalności socjalnej daje pracodawcy możliwość zakupu ze środków funduszu m.in. bonów towarowych czy też przyznawania świadczeń pieniężnych z okazji Świąt Bożego Narodzenia, czy ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy, jednakże warunkiem umożliwiającym przyznanie świadczeń socjalnych jest zapisanie takich form pomocy w regulaminie funduszu oraz określenie trybu ich przyznawania.

Mimo jednak, że zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w wewnętrznym regulaminie, to ustawa stawia warunek wyrażony w ogólnej zasadzie określonej w art. 8 ust. 1 cyt. ustawy, zgodnie z którym przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Ustawa zatem nie nakazuje pracodawcy formułowania

określonych kryteriów i nie formułuje też procedury dysponowania środkami funduszu, pozostawiając te kwestie jego dobrowolnej decyzji, jednakże pracodawca administrujący środkami zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może ich wydatkować niezgodnie z regulaminem zakładowej działalności socjalnej, którego postanowienia nie mogą być sprzeczne z zasadą przyznawania świadczeń według kryterium socjalnego określonego w przywołanym przepisie, to jest uzależniającego przyznawanie ulgowych usług i świadczeń wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2001 r., I PKN 579/00, OSNP 2003/14/331).

Z powyższych rozważań wynika, iż aby pracodawca mógł dysponować swobodnie środkami z Funduszu i następnie nie wliczać do podstawy wymiaru składek wypłacanych z niego swoim pracownikom kwot, to muszą one być przyznawane zgodnie ze wskazanymi powyżej zasadami. Oznacza to, że pracodawca powinien znać sytuację życiową, rodzinną i materialną swoich pracowników. Ustawodawca pozostawił swobodę pracodawcy w sposobie pozyskiwania tych informacji. W doktrynie i judykaturze, która niejednokrotnie zajmowała się przedmiotową problematyką, wskazano na elementy, które powinny być przez pracodawcę uwzględniane przy zbieraniu informacji warunkujących przyznawanie świadczeń socjalnych z Funduszu osobom uprawnionym (patrz wskazane przez Sąd I instancji: wyrok SN z dnia 16 września 2009 roku, I UK 121/09, wyrok SA w Białymstoku z dnia 22 stycznia 2013 roku, III AUa 759/12, wyrok SA w Poznaniu z dnia 28 grudnia 2012 roku, III AUa 1064/12, uzasadnienie wyroku SN z dnia 20 czerwca 2012 roku, I UK 140/12).

Sąd Apelacyjny wskazuje, że ustalając regulamin dysponowania funduszem, trzeba pamiętać o podstawowej zasadzie przyznawania ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu powinna być uzależniona od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Przy ocenie sytuacji materialnej pracownika należy zatem brać pod uwagę także dochody pracownika osiągane poza zakładem pracy, dochody członków jego rodziny i dochody osób pozostających we wspólnym gospodarstwie z pracownikiem (vide Danuta Fyszemberg, wyjaśnienia - Sł.Pracow.1997.2.20, Monika Mrozowska, artykuł - Pr.Pracy.2001.11.10). Ponieważ przepisy ustawy nie określają sposobu dokumentowania dochodów pracowników do celów socjalnych, pracodawca może i powinien, według zasad przyjętych w wewnętrznym regulaminie, poprosić o oświadczenie o sytuacji dochodowej pracownika i członków jego rodziny (vide Jadwiga Stefaniak, wyjaśnienia - Sł.Pracow.2001.4.14). Sąd Najwyższy w wyroku z 6 lutego 2008 r. II PK 156/07 (OSNP 2009/7-8/96) wskazywał w uzasadnieniu, że: „możliwe jest przyjęcie średniego dochodu na członka rodziny, jako usprawiedliwionego kryterium oceny sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby ubiegającej się o przyznanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokości dopłat z funduszu świadczeń socjalnych bo jest to obiektywnie czytelny i miarodajny sposób oceny zasadności ubiegania się o świadczenia z tego funduszu”. Stanowisko takie znajduje potwierdzenie m.in. w powołanym wyżej wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009r. sygn. akt I UK 121/09 - cyt.: „2. Przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych powinny być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Nie ma w tym zakresie wyjątków. Nawet regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić tej zasady”.

Sąd Apelacyjny podziela wywody poczynione przez Sąd Najwyższy w przytoczonych orzeczeniach i ich uzasadnieniach.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest źródło finansowania przyznanych świadczeń, bowiem pochodziło ze środków zgromadzonych w Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych. Apelujący organ rentowy kwestionował sposób przyznawania tychże świadczeń, zdaniem ZUS były one przyznawane z pominięciem kryterium socjalnego, tj. bez analizy sytuacji materialnej i życiowej poszczególnych pracowników.

Sąd Apelacyjny w pełni zgadza się z stanowiskiem Sądu Okręgowego, uzasadnionym w sposób prawidłowy i wyczerpujący w treści pisemnego uzasadnienia wyroku. Podkreślić należy, że z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że odwołująca spółka dokonując podziału i przydziału środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, nie analizowała sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych do korzystania z tego Funduszu. Jedynym kryterium decydującym o przyznaniu dofinansowania był dochód osiągany przez pracownika z tytułu pracy w spółce, staż pracy i wymiar czasu pracy. Zważyć w tym miejscu należy, iż art. 8 ust. 1 cyt. ustawy, wyraźnie powiązał zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i

materialną osób uprawnionych. Wskazana powyżej zasada wyraża się w związku pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia, a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Im sytuacja osoby uprawnionej jest gorsza, tym winno jej przysługiwać wyższe świadczenie. O spełnieniu kryterium socjalnego nie może być zatem mowy bez indywidualnej analizy sytuacji każdej uprawnionej do skorzystania z funduszu osoby. Fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są rodziny (a nie tylko pracownicy) o najniższych dochodach.

Odwołujący pracodawca w analizowanej sprawie winien był dokonać analizy sytuacji życiowej, materialnej i osobistej zainteresowanej przed przyznaniem świadczenia z tytułu dopłaty do wypoczynku i świadczeń świątecznych. Nie musi to wiązać się z podejmowaniem nadzwyczajnych działań ze strony pracodawcy, generowaniem dodatkowych sił i środków. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, wystarczające byłoby złożenie przez każdego pracownika oświadczenia o wysokości dochodu na jednego członka rodziny ze wskazaniem ile osób i w jakim wieku składa się na rodzinę pracownika. Taka informacja ujmowałaby w istocie nie tylko dochody pracownika osiągnięte u odwołującego, ale także dochody pracownika osiągnięte poza zakładem pracy, a także dochody członków rodziny, pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym z pracownikiem. Powyższe obrazuje zarówno sytuację osobistą, rodzinną, jak i materialną - jak tego wymaga ustawa. Stanowisko takie jest prezentowane zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego jak i literaturze przedmiotu.

Oparcie kryterium dostępności świadczeń z tytułu dofinansowania do Świąt Bożego Narodzenia wyłącznie z uwzględnieniem wysokości wynagrodzenia zasadniczego uzyskiwanego u płatnika nie spełnia wymogu badania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej w szczególności na tle sytuacji życiowej innych pracowników uprawnionych do świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Nadto istotne jest także ustalenie takich progów dostępności świadczeń, jak i takie zróżnicowanie ich wysokości aby urzeczywistnić ustawowy cel Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych tj. niwelowanie różnic w poziomie życia pracowników.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny stwierdza, iż słusznie Sąd Okręgowy przyjął, że przychód osiągnięty przez zainteresowaną, szczegółowo określony w zaskarżonej decyzji, stanowi podstawę wymiaru składek w myśl art. 18 ust. 1 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 1 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106).

Odnosząc się z kolei do wniosku apelującego o przedstawienie Sądowi Najwyższemu wskazanych pytań prawnych, Sąd Apelacyjny wskazuje, że w myśl art. 390 § 1 k.p.c., pytanie prawne kieruje się do Sądu Najwyższego, jeżeli przy rozpoznawaniu apelacji powstanie zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości. Treść tego przepisu wskazuje, że ustawodawca, przyznając sądowi drugiej instancji uprawnienie do przedstawienia Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., uzależnił skuteczność skorzystania z niego od wystąpienia w sprawie poważnych wątpliwości prawnych oraz niezbędności oczekiwanej odpowiedzi dla rozstrzygnięcia sprawy. Przymiotnik kwalifikujący „poważne” oznacza, że muszą istnieć zasadnicze trudności w ich wyjaśnieniu przy wykorzystaniu podstawowych metod wykładni, zwłaszcza w sytuacji, gdy możliwa jest różna interpretacja budzących wątpliwości przepisów, przy czym za każdą z możliwych interpretacji przemawiają doniosłe, w ocenie sądu odwoławczego, argumenty prawne, gdy ponadto brak jest wypowiedzi Sądu Najwyższego, odnoszących się do dostrzeżonego zagadnienia prawnego lub jednolitego, i przekonującego sąd odwoławczy stanowiska doktryny (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2014 r. III CZP 132/13, LEX nr 1482402, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r. III CZP 19/12, LEX nr 1212819).

W doktrynie prawniczej i orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że zagadnienie prawne stanowiące przedmiot zapytania może dotyczyć jedynie takich problemów prawnych, które powstają w związku z rozstrzygnięciem sprawy,

co jest rozumiane jako istnienie związku przyczynowego między problemem prawnym a podjęciem decyzji co do istoty sprawy (T. Ereciński- Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego).

W ocenie niniejszego Sądu, w przedmiotowej sprawie wnioski apelującego nie zasługują na uwzględnienie, albowiem zawarte we wniosku pytania prawne wykraczają poza zakres pojęcia „zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości” w rozumieniu art. 390 § 1 k.p.c. Jak już wskazano powyżej, wykładnia art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych jest jednoznaczna i niniejszy Sąd nie powziął żadnych wątpliwości przy rozstrzygnięciu przedmiotowej sprawy. Należy wskazać, że nie można powoływać się na wątpliwości, jeżeli w danej sprawie Sąd Najwyższy dokonał już wykładni przepisów prawa, a nie doszło do zmiany stanu prawnego ani do istotnej zmiany okoliczności faktycznych (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2005 r., I UZP 3/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 253).

Sąd Apelacyjny stwierdza, że również niezasadny jest zarzut niezastosowania art. 102 k.p.c. przez uznanie, iż w sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek odstąpienia od obciążenia odwołującego kosztami zastępstwa procesowego. W ocenie Sądu II instancji, brak jest podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie tego przepisu, albowiem nie wskazano szczególnych okoliczności uzasadniających zwolnienie odwołującej z odpowiedzialności za wynik postępowania. Nie są nimi fakty, iż niniejsza sprawa została w postępowaniu I instancji połączona z 11 innymi sprawami do wspólnego rozpoznania, celem przeprowadzenia postępowania dowodowego, ani też, że w sprawie odbyła się wyłącznie jedna rozprawa, a skierowane do Sądu pismo procesowe zostało przez pełnomocnika powielone poprzez zmianę jedynie nazwiska zainteresowanego. Sąd Okręgowy zasądzając od odwołującej Spółki na rzecz pozwanego koszty procesu w wysokości minimalnej stawki, zasadnie wziął pod uwagę, że czynności pełnomocnika pozwanego ograniczyły się do sporządzenia odpowiedzi na odwołanie i uczestnictwa w jednej rozprawie. Apelujący nie podniósł żadnych okoliczności uprawniających do odmiennego rozstrzygnięcia w zakresie kosztów procesu, w szczególności dotyczących stanu majątkowego Spółki.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, Sąd Apelacyjny uznał, że złożona apelacja jest bezzasadna i na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

Orzeczenie o kosztach zawarte w punkcie 2 wyroku znajduje swoje uzasadnienie w treści art. 98 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c., albowiem apelujący nie wykazał, aby zaszyły szczególnie uzasadnione przesłanki w rozumieniu tego przepisu.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)	SSA Marta Sawińska	SSA Marek Borkiewicz
--	--------------------	----------------------